

Voordracht op het SYMPOSIUM met als thema 'Het verborgen woord in Islam, Christendom en Jodendom' dat plaatsvond op 6 mei 2006 te Bilthoven.

/Door Rabbi, kabbalist Michael Portnaar, Ph. D./

Liefde en “het verborgen woord”

Het lijkt mij verstandig om voor alles de kern van onze belangstelling: “het verborgen woord” onder de loep te nemen zodat wij tijdens ons bijeenkomen een zo gemeenschappelijk mogelijk basisbegripapparaat zullen gaan hanteren en het terrein afbakenen. Dat zal ons behoeden voor een ongewenste spraakverwarring waardoor onze beste bedoelingen overschaduwde kunnen worden.

Het begrip “het verborgen woord” zelf bestaat uit twee componenten: “het verborgen” en “woord”. Wat is “woord” in dit verband en wat is “het verborgen”? En waarom moet het woord zo nodig “verborgen” zijn? “Woord” in dit verband is het totaal aan bedekkingen waarin de scheppende krachten van het besturingssysteem van het heelal schuilgaan na hun “neerdalen” in onze wereld. Het draagt de boodschap in zich hoe men hier op aarde tot de uiteindelijke vervulling en volmaaktheid kan en zal komen. Het “woord” waar wij het hier over hebben, is dus de drager van die eeuwige, onveranderlijke, Instructie die aan de mens overhandigd werd. Als zodanig vereist het “woord” een predikaat “verborgen”, want het eeuwige karakter ervan duidt op het feit, dat het niet onderhevig is aan materiële veranderingen; veranderingen als plaats, tijd, ruimte, denkbeeldige voorstellingen e.d. Het “woord” is ook het Hoge licht dat de mens stelselmatig naar zijn einddoel leidt. De mens is dus geroepen om zichzelf voor dit “verborgen woord” open te stellen, ontvankelijk te maken, waardoor hij al het goede dat voor hem van boven voorbestemd was, zal kunnen ontvangen. En het is “verborgen” om aan te duiden dat het niet voor het oprapen ligt. Van beneden moet bij de mens verlangen aanwezig zijn en hij moet inspanning leveren om het te mogen ontvangen. Deze twee bewegingen in de mens dienen ertoe te leiden om hem in overeenkomst te brengen met de wetten van het heelal, waarvan de voornaamste wet, de wet van de **absolute onzelfzuchtigheid is**. Als de mens deze eigenschap steevast nastreeft, zowel innerlijk als uiterlijk, dan wordt de “verborgenheid” van het woord voor hem steeds meer en meer opgeheven, “het verborgen woord” gaat zich dan in toenemende mate aan hem “openbaren”. In het aardse leven wordt deze wet vertaald door de eis van boven dat afzonderlijke scheppingen hier op aarde, elkaar onvoorwaardelijk lief dienen te hebben.

Liefde

Hier op aarde bestaat absoluut geen liefde in de ware zin van het woord. De wet van het aardse is éénvoudig: met zo min mogelijk inspanning een zo groot mogelijk eigen voordeel te behalen. Dat is de aardse wet van ons leven hier op aarde, en heeft, op zichzelf genomen, geen verbondenheid met de hogere wereld. Dus als iemand hier (nog) niet met de hogere wereld verbonden is, dan is hij onderhevig aan deze ene overkoepelende wet, terwijl alle overige wetmatigheden worden hiervan afgeleid. Dus met zo min mogelijk inspanning, zo'n groot mogelijk EIGEN voordeel – eigenbelang – te behalen. En al lijkt het ons dat wij wel in staat zijn om te geven, is dat schijn. Het komt altijd neer op: “ik krab jouw rug opdat je die van mij zal krabben”.

Als een mens een bepaalde leeftijd heeft bereikt en een partner nodig heeft of zo, dan is dat absoluut uit eigenbelang. Als een “puber” verliefd is, dan is dat enkel een kinderlijk, onderontwikkeld, gevoel, want hij projecteert o.a. zijn eigen seksualiteit op een ander. En een ieder moet erdoorheen om tot zijn persoonlijke geestelijke wasdom te komen.

Op aarde bestaat dus geen liefde. Waar bestaat liefde dan wel? En wat is dan “liefde”? En waarom wordt ons door “het verborgen woord” toch voorgeschreven om elkaar lief te hebben? En waarom ervaren wij dan toch een zeker gevoel dat wij “liefhebben”? Dat allemaal komt op ons over als een zinnebeeldige kracht, welke kracht wij indirect van boven ontvangen en waarvan wij dan denken dat dat liefde is.

Maar de ware liefde begint wanneer ik de eerste tekenen ontvang waarbij ik zie dat ik ver van de Schepper verwijderd bent. Dat is dus het begin van de ware liefde. Vreemd, hè, want dat is anders dan wij traditioneel denken. Dus wanneer ik het gevoel krijg dat ik in duisternis kom, dat de Schepper - het besturingssysteem van het Heelal - zo geweldig hoog is, en ik tegelijkertijd voel dat ik helemaal alleen kom te staan - dat is het begin van het schijnen, op afstand, van het Hoge licht op mij, en het schijnen van dat licht brengt liefde met zich mee. Zie je? En niet dat de mens opgefokt raakt door zich te hechten aan andere dingen, want dat is geen liefde, dat is eigen gekmakerij...en iedereen moet daar doorheen komen.

Je kan je volk, je gezin of je vaderland in de ware, hogere, realiteit niet liefhebben. Je moet natuurlijk wel dingen voor je vaderland doen. Laten we zeggen dat er, G'd verhoede, oorlog zou komen, dan moet je het leger in en alles doen wat voor je land nodig is, maar je doet dat niet uit “liefde” voor je vaderland, want dat bestaat niet. Wel kan je genegenheid voelen, maar liefde is pas wanneer je enige vorm van overeenkomst naar eigenschappen begint te ervaren met de wetten van het heelal. Dat is liefde. Het is niet van jou, maar het is wat jij ervaart als gevolg van jouw ontvankelijkheid voor de eeuwige wetten van het heelal.

Het woord eigenliefde, verwijst, volgens het woordenboek naar egoïsme, het veronderstelt dat de mens wél in staat is om zichzelf lief te hebben en dat is absoluut onmogelijk. Hoe geweldig zou het zijn, als ieder mens zichzelf waarlijk lief zou gaan hebben. Het zou echt geweldig zijn! Het is een heilig mens, dat in zichzelf liefde ervaart en zichzelf lief heeft, want jezelf liefhebben betekent dat je je in overeenstemming brengt met de wetten van het heelal. Je gaat eigenlijk niet jezelf liefhebben, maar **liefde in jezelf** ervaren. Van de Vader, de Enig Scheppende Kracht in het hogere, kan men liefde ontvangen en ervaren, waarbij men zich hier op aarde ermee in overeenstemming brengt. Het ervaren van dit Licht in de Vader is de ware liefde, die in het “verborgen woord” ingebed is. Want de mens op zichzelf genomen is als een zwarte doos, zonder licht en zonder liefde. Het is onmogelijk om een ander lief te hebben als je de liefde **in jezelf** nog niet ervaart. Daarom wordt er ook gezegd dat de mens pas vanaf 20 jarige leeftijd kan trouwen. Er wordt verondersteld dat hij dan al enige liefde **in zichzelf** kan ervaren. Wat wel bestaat is dus eigenbelang, of “ de wens om behagen te ontvangen”. Daarmee is de mens in onze wereld geboren, en hij heeft absoluut nog geen plaats om liefde waar te nemen.

...Op een bepaald moment gaat de mens opeens het punt in zijn hart ervaren, een stippeltje van geven. Dan gaat hij gebed naar de Schepper omhoog brengen, want de Schepper ervaren we door zijn “verborgen woord” en enkel binnen onszelf. Je kunt niet over de Schepper spreken hoe Hij in essentie is, dat is ons niet gegeven, anders worden dat pure speculaties. Óf je ervaart de Schepper, óf je spreekt niet over Hem en hoopt dan dat je Hem gaat ervaren.

Eén van de voornaamste principes van de werkwijze van de wetten van het heelal luidt: **niets komt van boven als het niet van beneden wordt aangewakkerd**. Dus liefde kan niet bij jou binnenkomen, als je er niet eerst om vraagt! Je moet gebed omhoog brengen, en van boven komt er dan licht in dezelfde mate waarin je de hogere krachten van beneden hebt opgewekt. Liefde is dus het gevolg van het verlangen én inspanning van de mens en de mensheid om in overeenstemming te komen met de eigenschappen van het heelal. De eerste beweging komt dus altijd van de mens zelf.

Mensen vragen: “Niemand houdt van mij, waarom zit ik alleen? Waarom heb ik geen partner?” Het antwoord is dat alles aan jou is, ook hier op aarde, als je geen beweging naar een ander maakt, dan betekent dat dat je nog steeds alleen voor jezelf wil hebben. Daarom “zit je alleen”. En dat geldt zowel voor een individu, als voor de mensheid in haar geheel. Dan komt de wens om liefde te ontvangen en te weten wat liefde is, haar te ervaren. En dat licht wat je van de Schepper door “het verborgen woord” ontvangt, betekent dat je liefde *in* de Schepper ervaart; *in* en niet *voor* de Schepper. De mens kan dus geen liefde *voor* een ander hebben. Je moet eerst liefde *in* de Schepper zoeken en vinden. Liefde komt **van de Schepper** en niet van een mens. Wanneer je dat al een klein beetje ervaart, dan ga je vanuit het punt in het hart in jezelf, liefde *in jezelf* opbouwen. Dat stellen wij ons voor als een beweging naar links in je eigen innerlijk. Je gaat die liefde ervaren, maar het is niet van jou. Het is een ervaring, en niet iets wat een eigen bestaan heeft en aan jou toebehoort. Waarom ervaar je dat dan als beweging naar links? In jezelf heb je links versus rechts en je geestelijke werk vormt het bereik van je innerlijk tussen die twee uitersten. Als resultaat van dat werk verkrijgt je die middellijn, die je in jezelf als liefde ervaart. In jezelf, maar je kan dan voorlopig nog niemand liefhebben.

Zodra je voldoende kracht in je ervaring van liefde *in* jezelf, hebt opgebouwd...dus geen eigenliefde, maar liefde *in* jezelf, en daarvoor moet je natuurlijk heel hard aan jezelf gewerkt hebben, dan krijg je een plaats in jezelf waar je liefde kan ervaren. En daarom als wij over eigenliefde spreken, dan hebben wij het eigenlijk altijd over eigenbelang. Ook valt er niet over liefde *voor* de Schepper te spreken, want het is aan de mens niet gegeven om in andermans ziel *in* te kijken, wat zich daar afspeelt. Je kan enkel binnen je eigen waarneming ervaren, daarom is het steeds liefde *in* jezelf, en *in* de Schepper. De liefde is *in* de Schepper: Hij is in jou, want binnen ons straalt het licht van “het verborgen woord”, het licht van Oneindigheid.

Wanneer je die krachten, die links binnen je innerlijk zijn, hebt opgebouwd, dan kan je een ruk naar rechts maken. “Rechts” in je innerlijk betekent ervaring van liefde *in* de ander. Een ieder heeft in elke toestand zijn eigen links en rechts; én de middellijn is liefde in jezelf. Maar een mens die naar een ander kijkt, moet dat enkel vanuit zijn rechterkant, de kant van genade, doen vanuit zijn eigen rechterkant naar de algemene rechterkant van de ander. Je mag een ander niet vanuit het perspectief van je linkerkant, dus van je eigen innerlijke werk aan jezelf, bezien. Je mag enkel vanuit je rechterkant naar een ander kijken en niet vanuit je linkerkant, want in je linkerkant zit je eigenbelang, je eigen ellende en problemen totdat je volledig gecorrigeerd wordt om te kunnen geven. Maar als je liefde ervaart, dan heb je al de middellijn in jezelf. Zonder die middellijn doe je het verkeerd. Waarom? Omdat alles buiten jou de Schepper is. Het doet er niet toe wie er voor jou staat, of dat een Jood, een Christen, of een Moslim is. Alles wat buiten je huidje is, is de Enig Scheppende kracht, wiens voornaamste eigenschap – de absolute onzelfzuchtigheid – over het gehele heelal uitgedragen is.

Dat is de kern van de Instructie die van boven aan de mens is meegegeven: de correctie langs drie lijnen. Alle drie wereldreligiën spreken eigenlijk vanuit die Instructie, van “het verborgen woord”. Ook zijn de drie religiën weergaven van die drie lijnen in de correctie van de mensheid. Alleen de “drager” van die middellijn, die liefde, schijnt in elke religie enigszins anders, te zijn. Maar ook dat “anders” zijn is slechts in de waarneming van de volgelingen van die of andere religies. Deze correctiemethode via “drie lijnen” loopt als een rode draad door het gehele boek Zohar, de geheime leer van het Jodendom, dat aan de hele mensheid gegeven werd. Wij zien dat bijvoorbeeld in de joodse eredienst terug, waarbij twee mensen aan de beide zijden van de voorlezer van de Thora (middellijn) staan. Ook het Christendom heeft niets anders bedoeld dan dit (denk bijvoorbeeld aan de “drieëenheid”), doch door een schijnbaar verschillend “bkleedsel” van “het verborgen woord”. Maar als je enkel in “het verhaal” gelooft en jezelf door “het verborgen woord” niet laat zuiveren en opbouwen, dan kom je niet tot de ware liefde. En zal je geloof in welke naam dan ook je niet redden!

De middellijn heeft dus met je eigen correcties te maken, je mag daarom niet via de middellijn naar een ander kijken, maar enkel door de rechterlijn, door genade. Ongeacht of de ander een Christen, Jood, Moslim, Papoea of een atheïst is, want je moet op dezelfde manier naar hen kijken. Een “goddeloze” is goddeloos ten aanzien van zichzelf, maar ten aanzien van de Schepper is hij 100% in orde, want van boven wordt de mens in zijn ware toestand gezien. Alles buiten jezelf is dus volmaakt, en dat is de ware realiteit. Mocht er iemand anders erover denken en voelen, dan komt dat door zijn eigen niet gecorrigeerd zijn ten aanzien van de wetten van het heelal.

Je gaat de liefde *in* de ander zien en niet liefde *voor* de ander koesteren, want dat is wishful thinking, en de Schepper wil absoluut niet dat wij ons daarmee bezig houden. Als je liefde *voor* de ander meent te koesteren, dan heb je onvermijdelijk met je eigenbelang te maken. Als je liefde *in* de ander gaat zien, dan betekent dat dat je in hem de eigenschappen van de Schepper herkent, zelfs als het een goddeloos mens is, laat staan dat het iemand van goede wil is, iemand van een ander geloof of van een andere wereldbeschouwing...want alles buiten je zelf is toch de Schepper! Uiteraard moet je daar kracht voor opbrengen, want je eigen geloof kan je trots maken om de ander te kwetsen. En dan zal je ook jezelf van al het goede onthouden!

Wij dienen dus liefde *in* de ander te zien. Als je over de ander spreekt, spreek je eigenlijk over jezelf, over je persoonlijke waarneming van die ander. En wanneer je liefde *in* de ander kan zien, dan ga je de liefde *in* hem met de Schepper verbinden. Je gaat zien dat alles in de Schepper is. Je maakt dan een ruk omhoog naar de Schepper toe. Je verbindt dus de liefde *in* de ander met de liefde *in* de Schepper. Als gevolg ga je niet aan een ander mens “hangen”, maar je hangt dan slechts aan de Enige scheppende kracht. En je verbindt de hele mensheid en alle vormen van de natuur met Hem; je betreft alles op Hem! Dan heb je de volmaakte liefde bereikt: de liefde die niet verbonden is aan het object van die liefde. Je hebt de Schepper en de hele schepping onvoorwaardelijk lief zonder omwegen!

Je hebt in totaal dan vijf bewegingen gemaakt om door de drie lijnen de volmaakte liefde te bereiken (zie de tekening). Een Jood ziet daarin vijf emanaties van licht (sfirot), en in die drie lijnen de weg naar de correctie en vervulling. Een Christen ziet daar een kruis in. Een Moslim bidt vijf keer per dag tot de Schepper en ziet via die drie lijnen het opstijgen van een wit paard met de profeet erop. Het witte paard is dan het lichaam van de mens dat eerst gezuiverd dient te worden, dus in het gebed met zuivere bedoelingen naar de Schepper op te gaan. Het

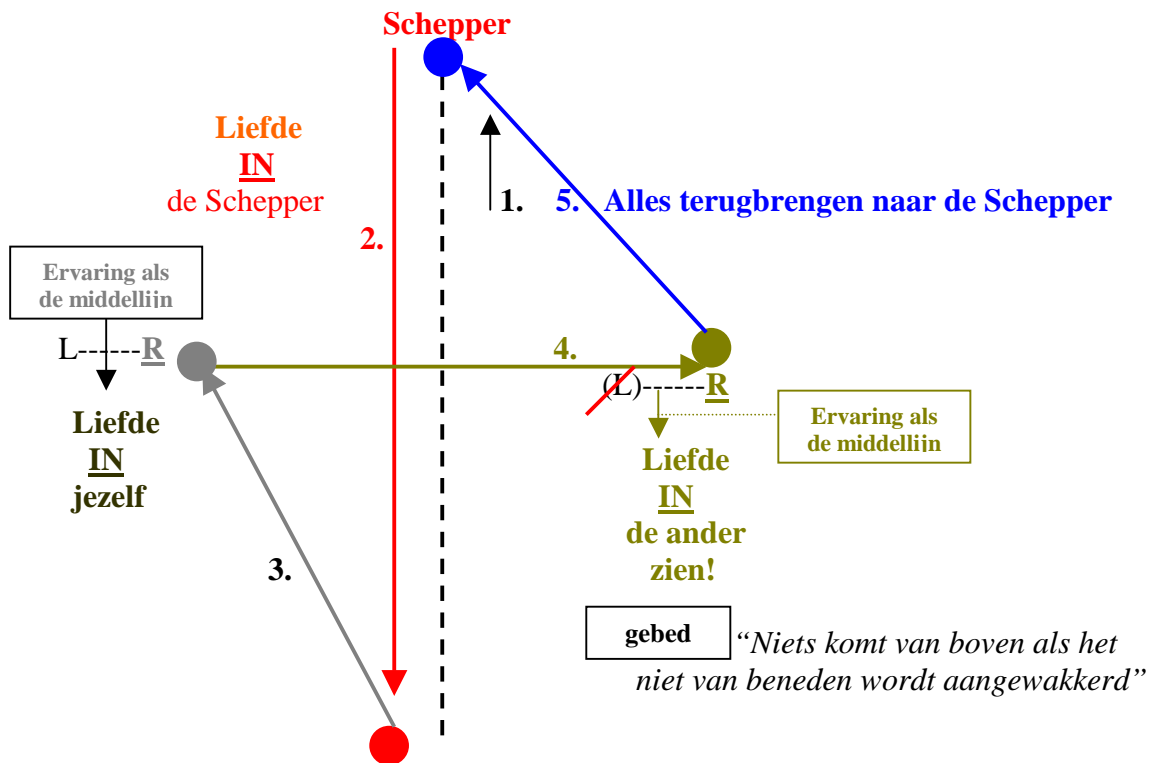
lichaam wordt als het ware opgeofferd en “wit” van zonden gemaakt. Als je nu naar de tekening bij de voordracht kijkt, dan zal je het volgende zien afgebeeld:

- de eerste beweging (1.) komt van de mens af; gaat van beneden naar boven, naar de Schepper; dat heet gebed, verzoek om barmhartigheid. Het komt vanuit het punt in het hart, de wens in de mens om te geven. Zijn eigenbelang laat hij onder zich achter. Door deze beweging maakt de mens zich ontvankelijk en komt in overeenstemming met de eigenschap van de Schepper;
- van boven komt de weerklank (2.), het antwoord dat door de mens ervaren wordt als liefde die *in* de Schepper wezenlijk aanwezig is;
- de mens verkrijgt de kracht om aan zichzelf (links) geestelijk te werken (3.) en liefde *in* zichzelf te ondervinden en op te bouwen;
- wanneer hij zich zo gecorrigeerd heeft, dat hij in staat is om in een bepaalde mate liefde *in* zichzelf op te nemen en te ervaren, dan maakt hij een beweging naar rechts (4.), naar de ander. Hij gaat liefde *in* de ander zien!
- wanneer hij liefde *in* de Schepper, *in* zichzelf en *in* de ander ervaart, kan hij die allesomvattende liefde aan de Schepper teruggeven (5.), alles op de Schepper betrekken.

Alles bestaat dus uit drie delen, net zoals bij de mens: hoofd, romp en onderlichaam. Zo ook de mensheid. En het doet er niet toe wie hoofd en wie onderlichaam is, want het hoofd kan niet zonder romp en niet zonder onderlichaam. Zo kan ook het onderlichaam niet zonder hoofd en romp bestaan. Dat zijn de drie zonen van Noach: Sjem, Jaffet en Cham en allemaal zijn dat de dragers van de caleidoscoop van de scheppende krachten van het heelal!

Kortom, willen wij tot de ware vervulling en volmaaktheid komen, dan dienen wij onomstotelijk onder ogen te zien dat wij elkaar structureel nodig hebben en werkelijk niet zonder elkaar kunnen! Wij kunnen ons niet sussen door te zeggen: “Maar wij tolereren elkaar toch?”. Tolerantie is niet afdoende, die zal ons op geen manier naar de uiteindelijke vervulling kunnen brengen. Het staat gewoon niet in de Instructie! Want tolerantie is niets anders dan een vorm van de houding van “staakt het vuren”. Ik duld jou en verwacht dat jij mij ook gaat dulden. De enige weg is om liefde *in* elkaar in te zien en die op de Schepper te betrekken! Al lijkt het ons van binnen absoluut onmogelijk, toch zullen wij het door vallen en opstaan, halen, absoluut! Alleen deze houding, de innerlijke en de uiterlijke, zal ons samen brengen naar het doel van de schepping ten aanzien van ieder van ons persoonlijk en ten aanzien van ons allemaal. Van ons wordt van boven gevraagd om ons gemeenschappelijke bestaan LEVEND te maken! Laten wij vanaf nu ook dit land LEVEND NEDERLAND gaan maken. Doen wij dat uit ons eigen besef en welwillend, dan vermijden wij leed en ellende. En dan lopen wij als het ware voor die laatste uit. Doen wij dat niet, dan plaatsen wij ons in contrast met de eeuwige, volmaakte wetten van het heelal met als gevolg, leed en ellende. En dat zal ons op zijn beurt ertoe brengen, om na het incasseren van vele klappen van de zweep, toch de eeuwige Instructie over LIEFDE te gaan opvolgen. En in het heilige boek Zohar is het voorspeld, dat vanaf het jaar 1995 van de gangbare jaartelling de grote massa's van de aardbewoners tot zulk ontwikkeling van hun zielen zullen komen, dat zij wel in staat zullen zijn om liefde *in* elkaar en *in* de schepping in het geheel te zien en zelf aan de dag te brengen.

Tekening: De formule van de Liefde

Het hogere gedeelte in de mens: het punt in het hart – een stipje van geven.

Het lagere gedeelte in de mens: één brok ongedifferentieerd gevoel – de wens om egoïstisch te ontvangen.

Liefde is:

“het verborgen woord” ervaren als gevolg van overeenkomst qua eigenschappen met de wetten van het heelal.